

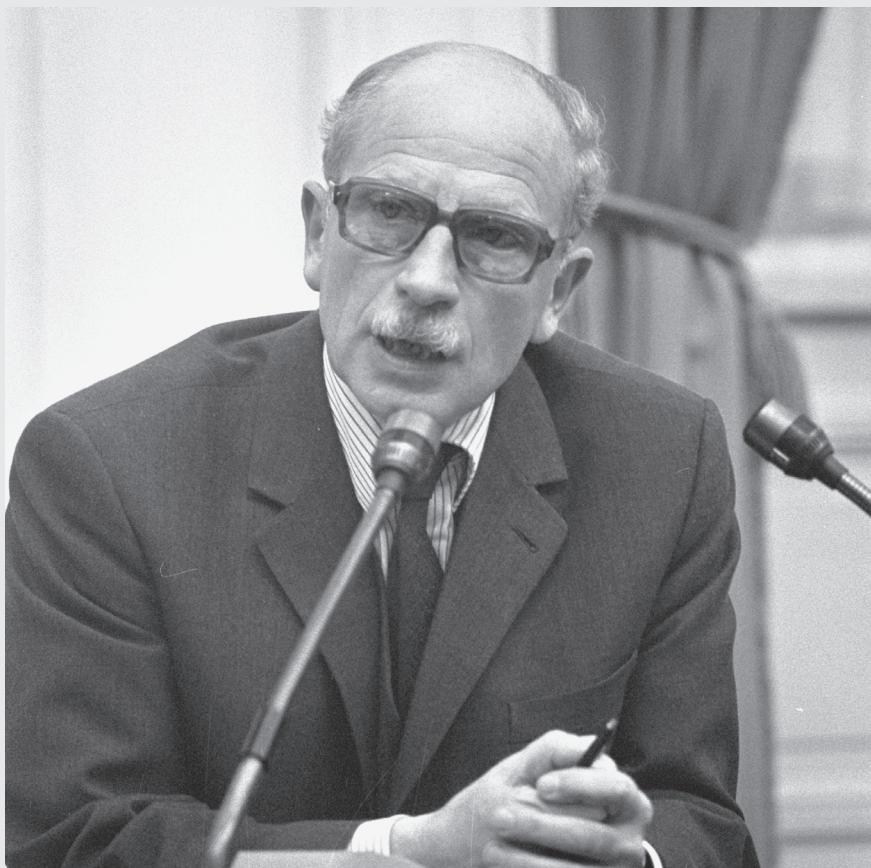
HARRY VAN DOORN: VEELZIJDIG, RECHTLIJNIG EN EIGENZINNIG

Kris van der Aar

Een 'katholiek bestuurder in hart en nieren', 'een linkse héér' die 'in de PPR een wat vreemde eend in de bijt' was. Zo karakteriseerden Nederlandse dagbladen Harry van Doorn na diens overlijden in 1992.¹ Van Doorn was in het kabinet-Den Uyl minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Hij is daarmee de enige PPR-politicus die ooit aan het hoofd van een ministerie heeft gestaan.²

De jurist Van Doorn maakte snel carrière binnen de katholieke gemeenschap. Begin 1954 werd hij op 38-jarige leeftijd kVP-voorzitter. Twee jaar later kwam hij in de Tweede Kamer, en in 1961 schopte Van Doorn het tot voorzitter van de KRO.³ Als parlementariër was hij eigenzinnig. Tijdens de Nacht van Schmelzer stemde hij samen met drie fractiegenoten tégen de motie van fractievoorzitter Norbert Schmelzer. Van Doorn vond diens afkeer jegens de plannen van PvdA-minister van Financiën Anne Vondeling overdreven. Hij stemde naar eigen zeggen echter vooral tegen omdat hij vermoedde dat de kVP-fractieleider van de samenwerking met links af wilde.⁴ In februari 1968 brak Van Doorn vervolgens met zijn partij.⁵ Volgens Van Doorn lonkte de kVP te veel naar de VVD, terwijl hij de voorkeur gaf aan de PvdA.⁶ Anders dan de groep-Aarden verliet Van Doorn ook de Kamer, vanwege zijn functie als KRO-voorzitter.⁷

Een paar maanden later was Van Doorn een van de oprichters van de PPR. Ogenschijnlijk was hij een atypisch lid. Tijdens partijbijeenkomsten droeg hij – een fervent pijproker – naar eigen zeggen als enige een stropdas.⁸ Van Doorn meende in zijn opvattingen gaandeweg nogal geradicaliseerd te zijn en vooral omtrent de minst weerbaren in de samenleving en 'die vervloekte kruisraketten' radicale standpunten te hebben.⁹ Schmelzer vond hem politiek 'een zwerver zonder richting'.¹⁰ 'Voor mij,' stelde Schmelzer, 'is het heel moeilijk geweest om Harry van Doorn in de radicale kring te kunnen plaatsen, omdat ik hem had leren kennen als een bekwame kVP-bestuurder die zeer scherpe kritiek uitte (...) op links Nederland. (...) Met elementen van droom of zweefvlucht heb ik hem [zeker] nooit ontmoet – ik heb altijd veel meer in hem gezien van een regent.'¹¹ Medepartijoprichter Erik Jurgens vond Van Doorn een geschikte PPR-minister, juist omdat hij qua uiterlijk gedrag en herkenbaarheid niets had wat men van een radicaal verwacht: juist daarvoor kon hij beter progressieve idealen vertalen naar beleid dan iemand die voortdurend op de barricade staat.¹²

Harry van Doorn als minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk (CRM) in de Tweede Kamer, 19 november 1975.

Tijdens zijn ministerschap schreef Van Doorn vele nota's die als aanzet moesten dienen voor toekomstig progressief beleid. Belangrijk was vooral de Medianota van 1975, waarin Van Doorn pleitte voor overheidssteun aan media in moeilijkheden. Hij achtte gevarieerde informatievoorziening noodzakelijk voor goede opinievorming. Van Doorn verdedigde vurig de handhaving van het toenmalige omroepbestel en zijn pluriformiteit – dat bestel stond garant voor kwaliteit.¹³ Veel wetgeving heeft Van Doorn echter niet gerealiseerd. Een wet tot modernisering van de Raad voor de Kunst was een spaarzaam 'eigen' wapenfeit.¹⁴ In onder meer de kwestie rondom de benoeming van Jurgens als voorzitter van de NOS toonde Van Doorn zich daarnaast een eigenzinnig en autoritair bestuurder.¹⁵

Herhaaldelijk verdedigde Van Doorn progressieve idealen in de ministerraad. Hij was kritisch ten aanzien van het voorstel tot vervanging van een bepaald raketsysteem – Van Doorn pleitte voor ontspanning en voor het terugdringen van de bewapening.¹⁶ Tevens kwam hij in discussies over de

Rijksbegroting op voor de sociaal zwaksten en verzette hij zich tegen het snijden in de Algemene Bijstandswet.¹⁷ Het is echter niet eenvoudig vast te stellen in hoeverre zijn bijdragen de besluitvorming daadwerkelijk hebben beïnvloed. Omtrent de sluiting van de Oosterschelde lijkt bijvoorbeeld het stellen van de portefeuillekwestie door Hans Gruijters, D66-minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, meer invloed te hebben gehad op het uiteindelijke besluit tot de bouw van een stormstuwcaissondam dan Van Doorns inhoudelijke pleidooi hiervoor.¹⁸

Na zijn ministerschap verliet Van Doorn de politiek. Hij werd rechter-plaatsvervanger in Utrecht en vervulde deze functie tot zijn pensioen in 1985.¹⁹ Praktiserend katholiek is Van Doorn altijd gebleven. Tot op hoge leeftijd bekleedde hij maatschappelijke functies waarin hij 'de diepste dingen van het christendom' trachtte te bevorderen: de zorg voor zwakkeren en voor vrede.²⁰ Zijn PPR-lidmaatschap had Van Doorn toen al opgezegd, uit onvrede met de steeds verdergaande oriëntatie van de partij op de andere kleine progressieve partijen.²¹ Hiermee stootte de PPR in zijn optiek mensen af voor wie de partij was opgericht: degenen die vanuit een christelijk vertrekpunt politiek wilden bedrijven. In 1986 werd Van Doorn zelfs lid van de PvdA, een partij die hij als KVP-voorzitter stevig bekritiseerd had.²²

Twee contrasten lijken, ten slotte, Harry van Doorns lange publieke loopbaan te typeren: enerzijds de tegenstelling tussen zijn stijlvolle, wat ouderwetse voorkomen en zijn progressieve opvattingen, en anderzijds die tussen zijn soms starre en autoritaire bestuurswijze en de opmerkelijke veelzijdigheid, wispelturigheid en eigenzinnigheid van zijn politieke leven. Qua achtergrond en voorkomen was Van Doorn geen typische PPR'er, maar qua idealen zeker wel.